

ר' עובדיה מברטנורא

אחרת. והלכה כחכמים: ב הוא זורק את הדם. של תמידים, כדי שיהא הגיל בעבודה: ומטיב את הנרות. מדשנן מן האפר של הפתילות שכבו: ושאר כל הימים. אם ירצה להקריב כל קרבן שירצה מקריב ואין אנשי המשמר יכולין לעכב על ידו: מקריב חלק בראש. ראש הוא להקריב כל חלק שיבחר: ונוטל חלק בראש. בחלוקת הקדשים נוטל מנה יפה שיבחר לו. והני מילי בקדשי מזבח, אבל בקדשי גבול אחד כהן גדול ואחד כהן הדייט חולקים בשוה: ג וקורין לפניו. כל שבעת הימים: בסדר היום. בפרשת אחרי מות:

משנה ב

כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים שבהם הכהן הגדול מופרש מביתו, **הוא זורק את הדם** של קרבנות התמיד בשחרית ובבין הערביים, **ומקטיר את הקטרת, ומטיב** - מנקה **את הנרות** של המנורה מדשן הפתילות, לצורך הדלקתם בין הערביים⁶, **ומקריב את הראש ואת הקָּרְגֵל** של קרבנות התמידים על גבי האש, וזאת כדי לתרגל את עצמו⁷.

וישאר כל הימים של השנה, **אם רצה** כהן גדול **להקריב** - **מקריב** ואין בני המשמר של אותו יום יכולים לעכב בעדו, מפני שפִּתְחוּ גְדוֹל מִקְרִיב חֵלֶק בְּרֵאשׁ - ראשון הוא להקריב כל קרבן שירצה, ונוטל חלק בראש - נוטל המנה היפה שיבחר:

משנה ג

מָסְרוּ לוֹ לכהן גדול, בכל יום משבעת הימים **זְקָנִים**

מִזְקָנֵי בֵּית דִּין - מחכמי הסנהדרין, שהיו אחראים ללמדו את דיני העבודה, **וקורין לְפָנָיו בְּסֵדֶר הַיּוֹם** - עבודת יום הכיפורים, **ואומרים לו: אישי** - אדוני

ביאורים והרחבות

בגמרא הקשו: כיון שאסור לכהן גדול שיהיו לו שתי נשים, משום שנאמר "ביתו" בלשון יחיד, הרי שלא יכל לשאת את השנייה קודם יום הכיפורים, אם כן: איזו תקנה היא זו, הרי האשה הזו אינה אשתו, ומה תועיל אם אמנם תמות אשתו? ותרצו: הכהן גדול מקדש את האשה הנוספת וכעת שתי הנשים לפניו, לאחת אומר: הרי זה גיטיך על מנת שלא תמות חברתיך, ולאחת אומר: הרי זה גיטיך על מנת שאכנס אני לבית הכנסת, נמצא אם מתה זו נשאת זו, ואם מתה זו עומדת זו.

6. בגמרא (יד, ב) שואלין על סדר העבודה: ממשנתנו מובן שקודם מקטיר קטורת ואחר כך מטיב את הנרות, ובמסכת תמיד שנינו: מי שזכה בדיושן מזבח הפנימי ומי שזכה במנורה ומי שזכה בקטורת, משמע שמנורה קודמת לקטורת? ולמסקנת הגמרא משנתנו כאן היא שיטת רבי שמעון איש המצפה, אך חכמים חולקים עליו, ודעתם מפורשת במסכת תמיד.

7. בגמרא (יד, א) שואלין: כיצד הוא עובד עבודה כל שבעה לשיטת רבי עקיבא, הרי רבי עקיבא אומר שטהור שנפלה עליו הזאה - טמאתו, והרי כל שבעה מזין עליו מי חטאת, ונמצא שמזין מי חטאת על טהור ובכך נהפך לטמא? ואמנם לרבנן אין כאן קושיה, כי קל וחומר הוא, אם מזין על הטמא ונהפך לטהור, על הטהור לא כל שכן! אך רבי עקיבא לא למד מק"ו זה, כי על כך תמה שלמה המלך ואמר: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". בכל אופן תרץ אביי: אפילו תימא רבי עקיבא, כי הכהן הגדול עובד בכל יום מימי השבעה בבית המקדש ורק לפנות ערב היו מזיזים עליו מי חטאת, ואז הוא נטמא, ומיד הוא טובל ומעריב שמשו, וכשמגיע הלילה הוא שוב טהור וראוי לעבודה למחרת.

**כהן גדול, קרא אתה את הפרשה בפיה, שמא
שכחת מדיני העבודה, או שמא מעולם לא
למדת אותם, ועלול אתה לבוא לידי מכשול.⁸
בערב יום הפורים בשחרית, היו מעמידין
אותו בשער המזרח של העזרה, ומעבירין לפניו
פרים ואילים וכבשים, כדי שיהא מביר ורגיל
בעבודה.⁹**

משנה ד

במשך כל שבועת הימים שפרש מביתו ללשכת
פלהדרין לא היו מונעין מונו מאכל ומשתה
כרצונו, אך ערב יום הפורים עם השכה, לא
היו מניחים אותו לאכל הרבה, מפני
שהמאכל המרובה מביא את השנה והכהן
הגדול אינו ישן בליל יום הכיפורים כלל, שמא יראה
קרי, כמבואר להלן.¹⁰

משנה ה

מסרוהו זקני בית דין בערב יום הכיפורים לזקני

ר' עובדיה מברטנורא
אישי. אדוני: שמא לא למדת.
במקדש שני היו צריכין לכך
שהיו מעמידין כהנים גדולים
שאינם מהוגנים, על פי
המלכות, דאילו במקדש ראשון
לא היו מעמידין כהן גדול אלא
הגדול שבכהנים בחכמה בנוי
בכח ובעושר, ואם לא היה לו
עושר אחיו הכהנים מגדלין
אותו משלהם שנאמר (ויקרא
כ"א) והכהן הגדול מאחיו, גדלוהו
משל אחיו: שיהא מכיר.
מתבונן בבהמות העוברות
לפניו לתת אל לבו הלכות סדר
היום: ד לא היו מניחין אותו
לאכול הרבה. אפילו מן
המאכלים שאין מביאים לידי
חמום, ומונעים ממנו לגמרי כל
מאכל המביא לידי חמום וקרי
כגון חלב וביצים ובשר שמן ויין
ישן וכיוצא בהן: ה מסרוהו
זקני בית דין. שקראו לפניו
בסדר היום: לזקני כהונה.
ללמדו חפינת הקטורת שנאמר (שם ט"ז) ומלא חפניו קטורת סמים. ועבודה קשה היתה: בית

ביאורים והרחבות

8. בגמרא (יה א) שואלין: כיצד ממנים כהן גדול שלא למד? והרי שינו בברייתא: "והכהן הגדול מאחיו", שיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר. אחרים אומרים: מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו? תלמוד לומר "והכהן הגדול מאחיו", גדלוהו משל אחיו! ותרצו: אמר רב יוסף: לא קשיא, כאן במקדש ראשון (שהכה"ג היה מושלם בכל) כאן במקדש שני (שקנו את הכהונה בכסף).
9. בגמרא למדין, שדווקא פרים, אילים וכבשים מעבירים לפניו ולא שעירים, כדי שלא תיחלש דעתו, מפני ששעירים אלו באים על חטאים של עם ישראל. ושאלו: והרי גם הפר בא על חטא? והשיבו: הפר בא על חטאי אחיו הכהנים והוא (הכה"ג) יכול להחזירם בתשובה ולכן הפר מזכיר לו את התחייבותו, אבל השעירים שהם כלל עוונות עם ישראל, אינו יכול לדעת עונם, ותיחלש דעתו בראותם.
10. בגמרא למדין: תניא, רבי יהודה בן נקוסא אומר: מאכילין אותו סלתות וביצים כדי למסמסו (לשלושלו), אמרו לו: כל שכן שאתה מביאו לידי חימום. תניא, סומכוס אמר משום רבי מאיר: אין מאכילין אותו לא אבי" ואמרי לה לא אבב"י, ויש אומרים אף לא יין לבן. לא אבי" - לא אתרוג ולא ביצים ולא יין ישן, ואמרי לה לא אבב"י - לא אתרוג ולא ביצים ולא בשר שמן ולא יין ישן. יש אומרים אף לא יין לבן, מפני שהיין לבן מביא את האדם לידי טומאה.